

Dosarul nr. 2r-486/23
2-22025622-01-2r-08112023

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Sîngerei (jud. I. Popescu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. S. Procopciuc, E. Grumeza, N. Chircu)

D E C I Z I E

17 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:
Președinte, judecător
Judecători

Diana Stănilă
Mariana Ursachi
Oxana Parfeni

examinând recursul declarat de Ichim Anatolie,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Agenția Teritorială Vest a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină împotriva lui Ichim Anatolie cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală,
împotriva încheierii din 12 octombrie 2023 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost restituită cererea de apel depusă de Ichim Anatolie din motivul neînlăturării în termen a indicațiilor instanței de apel,

c o n s t a t ă :

La 22 februarie 2022, Agenția Teritorială Vest a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ichim Anatolie cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală.

Prin hotărârea din 06 decembrie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei, a fost admisă acțiunea depusă de Agenția Teritorială Vest a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină.

S-a încasat de la Ichim Anatolie în beneficiul Agenției Teritoriale Vest a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pentru perioada anilor 2019-2021 în mărime de 8 112 lei, majorarea de întârziere în sumă de 2 230,80 de lei și suma de 200 de lei cu titlu de cheltuieli de citare publică.

La 04 ianuarie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Ichim Anatolie a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii primei instanțe și fără plata taxei de stat (f. d. 76-78).

Prin încheierea din 28 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, nu s-a dat curs cererii de apel declarată de Ichim Anatolie și s-a acordat termen de până la 11 aprilie 2023, pentru prezentarea apelului motivat și a bonului taxei de stat în sumă de 232,71 de

lei pentru înregistrarea până la ora 17:00, la Direcția Evidență și Documentare Procesuală (cancelaria) a Curții de Apel Bălți.

Prin încheierea din 13 aprilie 2023 a Curții de Apel Bălți, s-a restituit cererea de apel depusă de Ichim Anatolie, din motiv că apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel.

Prin decizia din 27 septembrie 2023 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul declarat de Ichim Anatolie, s-a casat încheierea din 13 aprilie 2023 a Curții de Apel Bălți și s-a restituit cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, la etapa primirii apelului, în același complet de judecată.

Or, îndeplinirea actului de procedură în termen, s-a verificat sub aspectul invocat de recurent al prevederilor art. 112 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Prin încheierea din 12 octombrie 2023 a Curții de Apel Bălți, s-a restituit cererea de apel depusă de Ichim Anatolie, din motiv că apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel, fiind indicată neîndeplinirea actului de procedură în contextul prevederilor art. 112 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

La 24 octombrie 2023, Ichim Anatolie a declarat recurs împotriva încheierii din 12 octombrie 2023 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii cu restituirea cauzei la rejudecare la etapa de primire a cererii de apel.

În motivarea recursului, a invocat că la 11 aprilie 2023, prin intermediul oficiului poștal, a expediat în adresa Curții de Apel Bălți cererea de apel motivată semnată corespunzător, cu anexarea în original a dovezii de achitare a taxei de stat în sumă de 232,71 de lei.

Totodată, pentru a confirma depunerea cererii în termenul stabilit de instanță, în aceeași zi, a expediat în adresa Curții de Apel Bălți, prin intermediul poștei electronice, dovada trimiterii poștale, indicând că solicită anexarea la materialele cauzei a dovezii trimiterii poștale din 11 aprilie 2023.

A specificat că prin restituirea apelului, a fost lipsit de posibilitatea de a beneficia de un tribunal.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din materialele dosarului rezultă că copia încheierii recurate a fost expediată în adresa părților la 12 octombrie 2023, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică (f. d. 150).

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 24 octombrie 2023, prin intermediul poștei electronice în termenul legal.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul împotriva încheierii contestate urmează a fi respins din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că la 04 ianuarie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Ichim Anatolie a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii primei instanțe și fără plata taxei de stat (f. d. 76-78).

În conformitate cu art. 364 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

În conformitate cu art. 365 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură civilă, în cererea de apel se indică motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul. Elementele cererii de apel prevăzute la alin.(1) lit. d), e) și h) pot fi incluse într-o cerere de apel suplimentară depusă după data întocmirii hotărârii integrale.

În conformitate cu art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Prin încheierea din 28 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, nu s-a dat curs cererii de apel declarată de Ichim Anatolie și s-a acordat termen de până la 11 aprilie 2023, pentru prezentarea apelului motivat și a bonului taxei de stat în sumă de 232,71 de lei pentru înregistrarea până la ora 17:00, la Direcția Evidență și Documentare Procesuală (cancelaria) a Curții de Apel Bălți.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, copia încheierii din 28 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, a fost expediată la data de 29 martie 2023 la adresa electronică a Ichim Anatolie, indicată ca adresă de contact în cererea de apel nemotivată – ichim.anatolie87@gmail.com, fapt ce se atestă prin extrasul din poșta electronică anexat la actele cauzei (f. d. 90).

În speță, dat fiind faptul că încheierea instanței de apel din 28 martie 2023, a fost comunicată apelantului prin intermediul poștei electronice la data de 29 martie 2023, așa cum rezultă din dovada de comunicare (f. d. 90), termenul indicat de instanța de apel până la care Ichim Anatolie putea înlătura neajunsurile a fost data de 11 aprilie 2023, ora 17.00.

În interiorul termenului acordat prin încheierea din 28 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, Ichim Anatolie nu a prezentat cererea de apel motivată cu semnătură olografă dovada achitării taxei de stat în original, cu înregistrarea acestora până la data limită în secția evidență și documentare procesuală a instanței de apel -11 aprilie 2023 ora 17:00.

Totodată, Completul de judecată relevă că, contrar indicațiilor expuse prin încheierea instanței de apel din 28 martie 2023, la 11 aprilie 2023, Ichim Anatolie a expediat prin intermediul poștei electronice în adresa Curții de Apel Bălți, cererea de apel motivată, nesemnată corespunzător și dovada de plată a taxei de stat în copie neautenticată (f. d. 91-100).

În conformitate cu prevederile art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

Prin încheierea din 12 octombrie 2023 a Curții de Apel Bălți, s-a restituit cererea de apel depusă de Ichim Anatolie din motivul neîndeplinirii în termen a indicațiilor instanței de apel.

În motivarea soluției, instanța de apel a concluzionat că faptul depunerii de către Ichim Anatolie a cererii de apel motivate prin intermediul poștei electronice, nu poate fi interpretat ca o lichidare deplină a neajunsurilor indicate în încheierea din 28 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, or, aceasta nu conține semnătura digitală, având doare o semnătură în copie scanată.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, apreciază ca fiind corectă soluția instanței de apel privind restituirea cererii de apel, având în vedere neîndeplinirea indicațiilor instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În conformitate cu art. 112 alin. (4) din Codul de procedură civilă, dacă actul de procedură trebuie efectuat nemijlocit în instanța judecătorească ori în o altă organizație, termenul se consideră expirat la ora care încheie programul lor sau la care încetează operațiunile respective.

Din norma menționată rezultă că în cazul în care instanța de judecată a stabilit data și ora până la care trebuie efectuată acțiunea (operațiunea) procesuală, partea care trebuie să o execute are obligația de a îndeplini acțiunea (operațiunea) respectivă până la data și ora indicată în actul de dispoziție judecătoresc. Termenul imperativ stabilit de către instanța de judecată (judecător) este unul obligatoriu și peremptoriu, aceluși prevăzut de lege. Mai mult ca atât, în cazul în care actul de procedură trebuie efectuat nemijlocit în instanța judecătorească ori într-o altă organizație, termenul se consideră expirat la ora la care se încheie programul lor sau la care încetează operațiunile respective.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Completul de judecată reiterează că prin încheierea din 28 martie 2023 a Curții de Apel Bălți, instanța de apel a stabilit expres că neajunsurile cererii de apel urmează a fi înlăturate până la data de 11 aprilie 2023 în cadrul secției civile din cadrul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Bălți.

La fel, apelantul Ichim Anatolie a fost atenționat asupra faptului că în cazul în care va expedia cererea de apel motivată și dovada achitării taxei de stat către instanța de apel prin alte mijloace, decât depunerea personală în instanță, urmează să asigure că acestea vor parveni instanței de apel în termenul stabilit, până la 11 aprilie 2023, ora 17:00.

Cu referire la alegațiile invocate în cererea de recurs și anume faptul că la 11 aprilie 2023, a expediat prin intermediul oficiului poștal în adresa Curții de Apel Bălți cererea de apel motivată semnată corespunzător, cu anexarea în original a dovezii de achitare a taxei de stat în sumă de 232,71 de lei, Completul de judecată reține că, expedierea de către Ichim Anatolie la data de 11 aprilie 2023 în adresa Curții de Apel Bălți a cererii de apel motivate și a dovezii de achitare a taxei de stat prin intermediul oficiului poștal, nu poate fi apreciată ca înlăturare a neajunsurilor în termenul și prin modalitatea stabilită de instanța de apel.

În conformitate cu art.56 alin. (1) și (3), art.61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, participanții la proces sînt în drept să atace actele judiciare și să-și exercite toate drepturile procedurale acordate de legislația procedurală civilă. Participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare. Buna-credință prezumă că partea este obligată la intervale rezonabile de timp să manifeste diligentă și să se intereseze de soarta dosarelor despre care cunosc cu certitudine că se află pe rolul instanței cu participarea lor și să respecte termenele prevăzute de lege.

Pornind de la caracterul obligatoriu al actelor judecătorești de dispoziție, justițiabilul trebuie să-și ajusteze conduita la indicațiile reflectate în actul de dispoziție judecătorească emis, dacă prin acesta destinatarului i-a fost fixat un termen-limită (termen de primare) pentru prezentarea dovezii de achitare a taxei de stat pentru cererea de chemare în judecată sau cererea de apel motivat, astfel încât acesta urmează să se conformeze cerințelor în discuție până la data și ora stabilită, să prezinte actele enunțate și să se asigure că ele vor ajunge la destinatar (la instanța de judecată) cel târziu la momentul stabilit în prealabil de către instanță.

Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (Malahov vs. Moldova), denotă că „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi supus limitărilor, or art. 6 § 1 acordă statului dreptul de a alege liber mijloacele acestui scop. Limitările inclusiv financiare, dreptului de acces al persoanei la o ”instanță judecătorească” nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit.

În cauza Perez de Rada Cavanilles v. Spania (28 octombrie 1998, §§ 43-44), Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că stabilirea bazei legale a unei acțiuni de către instanță și termenele-limită pentru introducerea unei acțiuni se numără printre limitările permise ale dreptului de acces la o instanță, cu condiția ca acestea să nu restricționeze accesul unei persoane la un tribunal de o manieră care îi afectează chiar esența dreptului sau când nu urmăresc un scop legitim ori nu există o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie atins.

În concluzie, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că apelantul n-a dat dovadă de diligență și bună credință în realizarea drepturilor sale, ca ulterior să pretindă încălcarea dreptului de acces la justiție, în condițiile când personal nu și-a realizat drepturile garantate de legislația în vigoare.

Din considerentele expuse supra și având în vedere că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar criticele invocate de recurent sunt nejustificate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Ichim Anatolie.

Se menține încheierea din 12 octombrie 2023 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Agenția Teritorială Vest a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină împotriva lui Ichim Anatolie cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Diana Stănilă

Judecători

Mariana Ursachi

Oxana Parfeni